

ORĘDOWNIK

STAROSTWA I POWIATU PUCKIEGO

Wychodzi wedle potrzeby, przynajmniej raz w tygodniu. — Prenumerata kwartalna 360 mk., miesięczna 15 mk. — Poszczególne numery 20 mk.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 40.— marek od jednołamowego wiersza drobnego druku, reklamy 60.— marek od wiersza.

Redakcja: Starostwo w Pucku. — Nakład i drukarnia: „Drukarnia Gdańska” Tow. Akc., Gdańsk.

Nr. 46.

Puck, środa, dnia 21 czerwca 1922 r.

Rok 36.

Część Urzędowa.

- Treść:* 361. Odbudowa warsztatów pracy dla uchodźców na Kresach Wschodnich.
362. Ustawa Elektryczna z dnia 21 III 22.
363. Okólnik Wojewody Pomorskiego z dnia 8 VI 22 dot. przedłużenia terminu wymiany dowodów osobistych przez optantów.
364. Wystawy ogrodnicze.
Ogłoszenia.

361.

Odbudowa warsztatów pracy dla uchodźców na Kresach Wschodnich.

Setki tysięcy wynędzniałych, obrabowanych z całego mienia i zarażonych epidemjami repatriantów, wraca z piekła bolszewickiego do Ojczyzny.

Zamiast pozostawionych kwitnących zagród, zastają pustkę, zgłiszczą i nędzę, jako wymowny dowód przejścia armii bolszewickiej. Brak najprymitywniejszych warsztatów pracy, brak środków technicznych i finansowych uniemożliwia im powrót do normalnych warunków, czyniąc ich, bez własnej winy, ciężarem Państwa i społeczeństwa.

Kresy wschodnie to część nierozdzielna Rzeczypospolitej Polskiej, to kraj, który krwią zadokumentował przynależność swoją do jednej wspólnej Ojczyzny.

Wrocie nam żywieli wyzyskują to ciężkie położenie, by wykazać ludności, że Polska nie troszczy się o swych synów, pozostawiając ich bez pomocy własnemu losowi, patrząc obojętnie na to, jak repatrianci powrócili do Ojczyzny giną z głodu i chorób na własnym, rodzinnym zagonie.

Obowiązkiem naszym jest przyjść tym biedakom z pomocą, tym, którzy w pierwszej linii padli ofiarą najazdu bolszewickiego, by umożliwić im odbudowę warsztatów pracy i uczynić z nich pożytecznych obywateli Rzeczypospolitej.

Akcję powyższą, planową i obliczoną na szerszą skalę, zainicjował Sejmowy Komitet Pomocy Jeńcom i Repatriantom pod przewodnictwem p. Marszałka Sejmu, W. Trąpczyńskiego.

Spółeczeństwo nie pozostało biernem na wezwanie komitetu. Cały szereg województw, powiatów i miast przejął na siebie obowiązek odbudowy poszczególnych powiatów Kresów wschodnich.

Za inicjatywą delegatów K. P. J. pp. Leona Romana i Stanisława Lechowskiego, i dzięki staraniom pani Dr. Steinbornowej, odbyło się w dniu 21 kwietnia br. w sali posiedzeń Rady Miejskiej miasta Torunia, zebranie przedstawicieli władz i społeczeństwa, na którym postanowiono przystąpić natychmiast do akcji odbudowy Kresów wschodnich, a w szczególności powiatów kosowskiego i baranowskiego, przydzielonych Pomorzu przez nadzwyczajnego komisarza do spraw repatriacji, p. Wł. Grabskiego.

W celu zorganizowania akcji wybrano Tymczasowy Komitet Organizacyjny na Pomorzu dla odbudowy Kresów Wschodnich, w skład którego weszli pp. Prezydent miasta Torunia, Stefan Michałek, jako przewodniczący, Dyrektor P. K. K. P., Kazimierz Junk, jako skarbnik, Naczelnik Wydziału Pracy i Op. Społ., Walerjan Zapała, jako sekretarz, Wojewoda Pomorski, Jan Brejski, Drowa Helena Steinborowa, Prezes Sądu Apelacyjnego, Władysław Szuman, i Dowódca O. K. Generał porucznik Jan Zieliński.

Podpisany komitet zwraca się z gorącym apelem, do wszystkich Władz Rządowych i Komunalnych, Wiel. Duchowieństwa, Organizacji Społecznych i Zawodowych oraz poszczególnych jednostek, którym sprawa odbudowy Kresów wschodnich leży na sercu, by zechcieli przysłać swych delegatów wzgl. przybyli na zebranie organizacyjne Centralnego Komitetu Pomorskiego dla odbudowy Kresów Wschodnich, które odbędzie się w wtorek, dnia 16 maja br. o godz. 4-tej po południu w Toruniu w sali obrad Rady Miejskiej.

Dary pieniężne na powyższy cel przyjmują wszystkie banki na Pomorzu, które uprasza się o otwarcie odnośnych kont.

W sprawach organizacji oraz darów w naturze, jak inwentarz żywy i martwy, należy zwracać się do sekretarza Tymczasowego Komitetu Organizacyjnego, p. Walerjana Zapały, Toruń, Województwo pokój 32. Aczkolwiek świadomi jesteśmy, że wiele ofiarności i dobrej woli ze strony społeczeństwa wymagają miejscowe potrzeby, to jednak przekonani jesteśmy, że na wezwanie powyższe odezwą się wszyscy Ci, którzy rozumiają, czem są Kresy Wschodnie dla Polski, wszyscy Ci, którzy, nie doznali zniszczenia i nie odczuli na własnej skórze nieszczęść, jakie nam przyniósł najazd bolszewicki.

A zatem do pracy !! Nieśmy pomoc Kresom Wschodnim w myśl hasła: Wspólna moc tylko, zdoła nas ocalić !

Tymczasowy Kom. Organ. na Pomorzu dla odbudowy Kresów Wschodnich.

Podając powyższą odezwę do ogólnej wiadomości, wyrażam nadzieję, że i Kaszubi przyczynią się do ratowania braci naszych najbardziej zniszczonych. Nie winniśmy zapomnieć, że ręka Boska ochroniła nas przed podobnem nieszczęściem, że mamy wobec tego święty obowiązek przed Bogiem i przed ludźmi ratować tych, którzy wszystko stracili.

W myśl powyższej odezwy odbyło się w dniu 12 VI rb. w starostwie zebranie przedstawicieli ludności powiatu. Zebranie to uchwaliło że powiat pucki poniesie pomoc do odbudowy kresów wschodnich i to po części w formie datków pieniężnych, po części w postaci naturalji.

Do przeprowadzenia akcji w powiecie ustanowiono Komitet Powiatowy, a w poszczególnych wójtostwach wykonawcze podkomitety obwodowe.

Do Komitetu Powiatowego wybrano następujące osoby:

p. starostę **Lipskiego** jako przewodniczącego,
p. burmistrza **Kamskiego** jako zastępcę przewodniczącego,

p. insp. szkolnego **Górnego** jako sekretarza,
p. rektora Piątka jako skarbnika,

i jako ławników: Ks. proboszcza **Fittkaua** z Pucka, ks. proboszcza **Łowickiego** z Oksywia i p. Bazylego **Adolpha** z Pucka.

Wykonawcze podkomitety obwodowe mają się składać z

p. wójta jako przewodniczącego,

pp. sołtysów i przeł. obsz. dw. obwodu,

ksks. proboszczów obwodu,

pp. nauczycieli owodu,

oraz osób chętnych do społecznej pracy, których podkomitet ma prawo przybrać do swego grona.

Od intensywnej pracy podkomitetów zależy, czy akcja w powiecie naszym odniesie obfity rezultat. Natychmiast należy rozpocząć działalność. Pp. wójci doniosą mi do dnia 1 VII r. b. o ukonstytuowaniu się podkomitetów i o rozpoczęciu pracy.

Puck, dnia 15 czerwca 1922 r.

L i p s k i, starosta.

362.

Ustawa Elektryczna z dnia 21 marca 1922 r.

Art. 1. Na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie lub rozdzielanie energii elektrycznej w celu zawodowego zbytu albo choćby bez zbytu, lecz w celu zasilania publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego, wymagane jest uprawnienie rządowe.

Art. 2. Uprawnień udziela się tylko na czas ograniczony. Uprawnienie może być przedłużone na określony przeciąg czasu. Przeniesienie uprawnienia na inną osobę może nastąpić tylko za zezwoleniem rządowym.

Art. 3. Uprawnienie może być unieważnione, jeżeli rozpoczęcie robót lub uruchomienie urządzeń nie nastąpiło z winy uprawnionego w oznaczonym terminie.

Art. 4. Uprawnienie winno zawierać określenie obszaru zasilanego, termin trwania uprawnienia, termin uruchomienia, warunki dostawy prądu, warunki wykupu (art. 7), oraz wymienienie szczególnych praw i obowiązków, związanych z uprawnieniem.

Art. 5. Nadawanie, przedłużanie i unieważnianie uprawnień oraz udzielanie pozwoleń na przenoszenie uprawnień należy do Ministra Robót Publicznych. Minister nadaje uprawnienia na postawie dochodzeń, przeprowadzonych przez wojewodów w postępowaniu, które określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 6. Zakładem elektrycznym w rozumieniu niniejszej ustawy jest urządzenie, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energii elektrycznej.

Art. 7. Każdy zakład elektryczny, działający na mocy uprawnienia (art. 1), może być przez Państwo w interesie dobra publicznego na warunkach, przewidzianych w umowie z utrzymującym uprawnienie, wykupiony. Prawo wykupu może być na wniosek Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych przeniesione uchwałą Rady Ministrów na ciała samorządowe lub ich związki, co nie uwalnia tychże od obowiązku uzyskania uprawnienia w myśl przepisów art. 1—5.

Art. 8. Zakładem elektrycznym, działającym na mocy uprawnienia (art. 1), oraz zakładem elektrycznym państwowym przysługuje prawo korzystania zgodnie z planami, zatwierdzonymi przez Ministra Robót Publicznych, z dróg publicznych tak kołowych, jako też wodnych i żelaznych, z ulic i placów publicznych oraz za odszkodowaniem z posiadłości państwowych, gminnych i prywatnych w celu prowadzenia przewodów nad lub pod ziemią, ustawiania stacji transformatorów i innych tego rodzaju urządzeń, umocowywania przewodów i wsporników na ścianach i dachach budynków, oraz obcinania gałęzi drzew, rosnących w pobliżu przewodów. W razie braku porozumienia co do wynagrodzenia, wysokość tegoż ustala sąd. Brak porozumienia nie wstrzymuje jednak korzystania z praw powyżej przewidzianych.

Wszelkim innym zakładom elektrycznym prawo korzystania z dróg, ulic i placów publicznych może być udzielane na określony przeciąg czasu bądź przez wojewodę, bądź — gdy idzie o drogi, ulice lub place, będące pod zarządem innych organów — przez te organy za zgodą wojewody.

Przy zatwierdzaniu planów należy zasięgać opinii samorządów, w szczególności pod względem estetycznym.

Art. 9. Za szkody i nieszczęśliwe wypadki, spowodowane urządzeniami elektrycznymi, odpowiada przedsiębiorca, eksploatujący zakład elektryczny, jeśli nie udowodni, że szkoda lub wypadek nastąpiły z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, albo zostały wywołane siłą wyższą.

Art. 10. Nieruchomości, stałe lub czasowo potrzebne do budowy i utrzymania zakładów elektrycznych użyteczności publicznej, mogą być nabyte drogą wywłaszczenia lub czasowo zajęte. Orzeczenie o wywłaszczeniu, względnie czaso-

wem zajęciu, zawierające także określenie na podstawie oszacowania przez niezainteresowanych rzeczoznawców wysokości wynagrodzenia za przedmiot wywłaszczony lub zajęty, wydaje na zasadzie aktu uprawnienia (art. 4) wojewoda.

Strona interesowana niezadowolona z wynagrodzenia, oznaczonego przez władzę administracyjną, może w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia zwrócić się do właściwego sądu o oznaczenie wysokości wynagrodzenia w drodze postępowania sądowego. Orzeczenie wywłaszczające nadaje jednak uprawnionemu prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeżeli złoży do depozytu sądowego wynagrodzenie, oznaczone w orzeczeniu władzy administracyjnej.

Art. 11. Zakłady elektryczne, istniejące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, mogą wytwarzać, przetwarzać lub rozdzielać energię elektryczną bez uprawnień, w art. 1 przewidzianych. Wszelako i dla tych zakładów należy uzyskiwać rzeczne uprawnienia na całokształt urządzeń, jeżeli zakłady te mają zmienić charakter swojej działalności, albo rozszerzyć obszar zasilania, określony umowami, na zasadzie których zakłady te działają w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej albo — gdy chodzi o zakłady komunalne — mają wyjść poza obszar danej jednostki samorządowej.

Dla istniejących zakładów elektrycznych, posiadających uprawnienia (koncesje) rządowe albo umowy koncesyjne z ciałami samorządowymi lub ich związkami, należy uzyskiwać uprawnienia, w art. 1 przewidziane, na całokształt urządzeń również i wtedy, gdy po wygaśnięciu tych uprawnień względnie umów, zakłady te mają działać nadal na obszarach, objętych temi uprawnieniami, względnie umowami, wyjąwszy przytem wypadki przejścia zakładu, w myśl takiego uprawnienia lub umowy, na własność koncesjonodawcy.

Minister Robót Publicznych mocen jest w poszczególnych wypadkach dla względów dobra publicznego, w razie zamierzonego rozszerzenia obszaru zasilania przez zakład elektryczny, istniejący w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, nadawać uprawnienia, w art. 1 przewidziane, tylko na to rozszerzenie.

Art. 12. Bezterminowe uprawnienia (koncesje) rządowe i bezterminowe umowy koncesyjne z ciałami samorządowymi lub ich związkami, wydane, względnie zawarte przed wejściem w życie ustawy niniejszej, wygasną z mocy samego prawa w dniu 1 stycznia 1972 r. Nie dotyczy to zakładów elektrycznych komunalnych.

Art. 13. Uprawnienia (koncesje) rządowe i umowy koncesyjne z ciałami samorządowymi lub ich związkami, wydane, względnie zawarte przed wejściem w życie ustawy niniejszej, wygasną w dniu 1 stycznia 1923 r., jeśli do tego dnia nie nastąpi uruchomienie urządzeń, przewidzianych w tych uprawnieniach, względnie umowach.

Art. 14. Każdy zakład elektryczny może być zobowiązany uchwałą Rady Ministrów do oddawania na żądanie Ministra Robót Publicznych zbywającej energii elektrycznej na rzecz elektrowni użyteczności publicznej za odpowiednim wynagrodzeniem. W razie niedojścia do porozumienia wysokość wynagrodzenia oznaczy

sąd. Brak porozumienia co do wysokości wynagrodzenia nie wstrzymuje obowiązku dostarczania energii elektrycznej.

Art. 15. Zarządzenia w przedmiocie tworzenia nowych i znoszenia istniejących zakładów elektrycznych państwowych, mających cele, wskazane w art. 1, tudzież w przedmiocie rozszerzenia obszaru, zasilonego przez takie zakłady lub zmiany ich charakteru, jak również zarządzenia w przedmiocie przejmowania przez Państwo zakładów elektrycznych, należących do innych osób, winny być wydawane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych.

Powstawanie takich zakładów winno być poprzedzone dochodzeniem w myśl art. 5.

Art. 16. Na budowę i uruchomienie zakładów elektrycznych należy uzyskać pozwolenie policyjno-techniczne. Wszelkie urządzenia elektryczne winny być wykonywane i utrzymywane zgodnie z przepisami technicznymi i normami, zatwierdzonemi przez Ministra Robót Publicznych.

Art. 17. Każdy zakład elektryczny obowiązany jest na żądanie Ministra Robót Publicznych dostarczać wszelkich danych technicznych, dotyczących jego ustroju i eksploatacji.

Art. 18. Minister Robót Publicznych mocen jest ustanowić opłaty za czynności urzędowe, dokonywane na zasadzie niniejszej ustawy.

Art. 19. Przesyłanie energii elektrycznej przez granice Państwa wymaga pozwolenia Rady Ministrów.

Art. 20. Energję elektryczną w rozumieniu prawa uważa się za rzecz ruchomą.

Art. 21. Minister Robót Publicznych może powoływać do opinjowania w sprawach elektrycznych doradcze organy fachowe.

Art. 22. Wykonanie ustawy niniejszej należy do Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 23. Ustawa niniejsza uzyskuje moc obowiązującą po upływie dni 30 od jej ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Marszałek: **Trampeczyński.**

Prezydent Ministrów: **Antonj Ponikowski.**

Minister Robót Publicznych: **G. Narutowicz.**

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości i przestrzegania i zaznaczam, że ustawa uzyskała moc obowiązującą z dniem 15 czerwca rb.

Puck, dnia 16 czerwca 1922 r.

L i p s k i, starosta.

363.

Okólnik Wojewody Pomorskiego z dnia 8/VI 22 dot. przedl. terminu wymiany dowodów osobistych przez optantów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przedłuży termin wymiany przez optantów na rzecz Niemiec dowodów osobistych polskich na niemieckie paszporty wzgl. wykazy osobiste, ważne równocześnie jako namiastek paszportowy (Passersatz) do dnia 30 czerwca br. Nadmieniam jednak, że optantom nie wolno przekraczać granicy polsko-gdańskiej na podstawie polskiego wykazu osobistego. Polski wykaz osobisty służy

— 244 —
do 30/VI br. optantom jedynie jako legitymacja wewnątrz kraju. Jeżeli optant przedkłada w myśl okólnika L. dz. III A 3222/22 Nr. 315, wykaz osobisty miejscowej władzy należy umieścić zastrzeżenie: „Nie uprawnia do przekroczenia granicy gdańskiej“.

Toruń, 8 czerwca 1922 r.

Wojewoda: Jan Brejski.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.

Puck, dnia 15 czerwca 1922 r.

Lipski, starosta.

364.

Wystawy Ogrodnicze.

Pomorska Izba Rolnicza podaje do wiadomości wszystkim interesantom, iż z okazji mającej się odbyć w tym roku (we wrześniu) w Warszawie Ogólnopolskiej Wystawy Ogrodniczej, jak również i Pomorskiej, która się odbędzie prawdopodobnie w Toruniu, należy natychmiast poczynić zależne od hodowli odpowiednie zabiegi, jak n. p. zasilanie drzew nawozami płynnymi itp., ażeby Pomorze pod względem jakości swych produktów było jaknajlepiej i najliczniej reprezentowane.

Wszelkich informacji dotyczących Wystawy w Warszawie, udzieli Two. Ogrodnicze Warszawskie, Bagatela 3, zaś o informacje dotyczące wystwy pomorskiej, należy się zgłosić do Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu, Sienkiewicza 40.

Toruń, dnia 18 maja 1922 r.

Pomorska Izba Rolnicza.

OGŁOSZENIA

Zakup

drzewa opałowego, użytkowego
wszelkiego rodzaju i torfu.

Oferty z podaniem cen
uprasza się nadesłać

Tomasz Jankowski
skład drzewa

Tuchola (Pomorze)

Szosa Świecka, telef. 56

Filja: Chełmno (Pomorze) ul. Wodna Nr. 31.

Filja: Inowrocław (Wlkp.) ul. Farna Nr. 2.
telef. 268.

Mamy na składzie i oddajemy po cenach przystępnych:

**sól kuchenną, wapno, smołę
lepnik, pape i papiaki**

Polecamy:

ospe żytnią, ospe pszenną, sieczkę
detalicznie i w dostawach wagonowych

Przyjmujemy zamówienia na nawozy sztuczne:

kainit, sól potasową, tomasówkę i t. d.

Kupujemy:

żyto, owies, jęczmień i wszelkie ziemiopłody
i płacimy najwyższe ceny

Centrala Rolnicza T. z o. p. w Wejherowie
ul. Łęborska 18 :: Telefon 65